

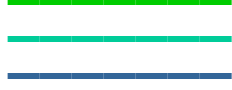
ERKEN EVLİLİKLERİ DURDURMAK İÇİN ULUSAL STRATEJİLER KONTROL LİSTESİ

Girls Not Brides'ın
(GNB - Çocuk Evliliklerini Durdurmak için Küresel Ortaklık Ağı)
2016 yılında yayınladığı, orijinal dili İngilizce olan bu doküman,
GNB'nin izniyle, Selen Doğan'ın editörlüğünde Türkçeye çevrildi.

Çeviriden ve Türkçe düzeltmeden doğabilecek
anlam kaymaları ve yanlışlıklardan
Uçan Süpürge Kadın İletişim ve Araştırma Derneği sorumludur.

Uçan Süpürge Derneği,
2009 yılından beri çocuk evlilikleriyle mücadele
ve kız çocukların insan haklarının geliştirilmesi konularında
yerel, ulusal ve uluslararası alanda yürüttüğü öncü çalışmalarıyla 2011 yılından beri
Girls not Brides'ın üyesidir.

Ankara, 2018

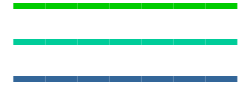
Girls Not Brides, çocuk evlilikleriyle mücadele eden sivil toplum örgütlerinin birlikte çalıştığı küresel bir ortaklık ağıdır. 2018 itibariyle 95 ülkede 900'ün üzerinde sivil toplum örgütünün üye olduğu Girls Not Brides çocuk evliliklerine dikkat çekmek, bu zararlı uygulamayı ortadan kaldırmak üzere gerekli anlayışı inşa etmek ve milyonlarca kız çocuğun yaşamında bir fark yaratmak için gerekli olan yasa, politika ve programlar için savunuculuk yapıyor. Üyeleri büyük uluslararası örgütlerle küçük topluluk temelli gruplar arasında değişiyor. Çalışmalarının özünü 'birlikte öğrenmeyi ve deneyimleri paylaşmayı kolaylaştırmak' oluşturuyor ve çocuk evlilikleri önlenmezse kişiler, toplumlar ve devletlerin bundan nasıl etkileneceğine dair bilgileri yaymaya çalışıyor.

Uçan Süpürge Derneği, ortaklık ağı kurulumu henüz birkaç ay olmuşken Kasım 2011'de Girls Not Brides'a katıldı.

Girls Not Brides üyesi örgütler, uluslararası kalkınma gündeminde uzun süre göz ardı edilmiş bir konu olan çocuk evliliklerinin önlenmesinde önemli başarılar elde etti. Bunlardan biri de aralarında Uçan Süpürge Derneği'nin de bulunduğu 200 Girls not Brides üyesi sivil toplum örgütünün Ekim 2014'te Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliğini, çocuk evliliklerini önleme hedefini, 2015 sonrası Binyıl Kalkınma Hedefleri arasına alması için baskı gücü oluşturmaktı. Bu girişim, BM Genel Sekreterliği'nin raporunda "çocuk evliliği, erken ve zorla evlilik her yerde sona erdirilmeli" çağrısıyla sonuçlandı.

Girls not Brides, Uçan Süpürge Kadın İletişim ve Araştırma Derneği'ni "Çocuk evliliklerini sona erdirmek için küresel hareketin içinde aktif, kararlı bir anahtar oyuncu olarak yer alan ve hareketin başarılarına büyük katkılar yapan" bir örgüt olarak tanımlıyor ve uluslararası alanda da muhatap kabul edildiğini söylüyor.

Ortak mesajımız şu: "Kız çocukların yaşamlarını daha iyi hale getirmek amacıyla yasal ve politik değişiklikler için savunuculuğa, işbirliği yapmaya, neyin işe yaradığı bilgisini paylaşmaya, konuya dikkat çekmeye devam edeceğiz ve bir gün çocuk evlilikleri tarih olacak."

Erken Evlilikleri Önlemek için

Ulusal Stratejiler Kontrol Listesi

Dünyada her yıl 15 milyon kız çocuk 18 yaşından önce evlendiriliyor. Erken evlilikler çocukların haklarını ihlal ediyor ve gelişimlerinde büyük bir gerilemeye neden oluyor.

2011 yılından bu yana erken evliliklerden etkilenen ülkeler bu konuda giderek artan sayıda ulusal stratejiler, eylem planları veya ülke çapında girişimler başlatıyor. Erken evliliklerin kapsamı, bunları ele almanın zorluğu ve aciliyeti nedeniyle, henüz elde edilmemiş bir ölçekte ilerleme sağlamak için kritik fırsatlar sunuyor.

Bir 'kontrol listesi' neden gerekli?

Bugüne kadar bu girişimlerin neyi içereceği ve bunların nasıl etkili bir şekilde erken evliliklerle mücadelede kullanılacağı üzerine uzlaşmaya varılamamıştır. Bu kontrol listesi, Girls Not Brides ağı üyeleri ve ulusal ortaklıklar, Birleşmiş Milletler için ve aynı zamanda ülkelerinde erken evliliklerle ilgili politika ya da strateji geliştirilmesi veya mevcut ulusal stratejilere etkisi ve bunların etkisinin nasıl en üst düzeye çıkarılacağı hususunda henüz daha ilk safhalarda olan hükümet paydaşları için bir araçtır. Bu liste, ulusal stratejiler geliştirme sürecini analiz etmek için bir çerçeve sunarken, bu stratejilere hangi içeriğin dahil edilebileceğine dair öneriler de getirir ve bunların nasıl uygulanabileceğiyle ilgili yol gösterici niteliktedir.

Bu kontrol listesi nasıl okunmalıdır?

Kontrol listesi, kullanıcıları, kendi ülkelerindeki strateji geliştirme sürecini ve üç alanda, 1 ila 3 ölçeğinde soruları göz önünde bulundurmaya teşvik eder:

1. Ulusal stratejinin geliştirilmesi süreci
2. Ulusal Strateji içinde neyin dahil edileceğine dair içerik
3. Ulusal stratejinin uygulanması süreci

Bu kontrol listesi, ulusal stratejiler için bir değerlendirme aracı olarak tasarlanmamıştır. Daha ziyade, bir etki aracı olarak nerede iyileştirmeler yapılabileceğini ve örneğin uygulama planları gelişmek bağlamında gösterilecek çabanın analiz edilmesine yardımcı olmak için hazırlanmıştır.

Bu kontrol listesi nasıl geliştirilmiştir?

Bu kontrol listesi, özellikle ülkelerinde ulusal stratejilerin geliştirilmesinde rolü olanlar dahil 17 ülkeden 40'ın üzerinde Girls Not Brides ağı üyesinden elde edilen verilerle, Girls Not Brides sekreteryası tarafından geliştirilmiştir. Ayrıca UNICEF, UNFPA ve çok sayıda destekçi tarafından verilen geribildirimlerden de faydalanılmıştır.

Kontrol Listesi

Lütfen aşağıdaki ölçeği her ögeyi derecelendirmek için kullanın:

- 1 = evet
- 2 = bir seviyeye kadar
- 3 = hayır
- ? = bilinmiyor

1. Strateji Geliştirme Süreci

Derecelendirme

Yorumlar

Örgütünüzde veya kurumunuzda geliştirmiş olduğunuz strateji belgelerini, stratejik hedefleri ve bunlara bağlı eylem planlarını göz önünde bulundurarak, her sorunun altına yukarıdaki ölçeğe göre puan veriniz ve karşısına yorumunuzu yazınız.

Politik taahhütler

1. Strateji geliştirmek için hükümetin üst düzeyinden bir görevlendirme geldi mi?
2. Strateji en üst düzeyde onay aldı mı? Stratejiyi uygulamak için siyasi irade mevcut mu?

Yönetişim ve hesap verebilirlik

3. Strateji geliştirilmesi ve uygulanması için kimin örgütsel, mali ve teknik bir liderlik sağlayacağı açıkça belirtiliyor mu?

İstişare süreci

4. Strateji geliştirmek için makul bir istişare dönemi mevcut muydu?

İstişare süreci devam ediyor...

5. Süreç konusunda tam bildirim ve şeffaflık var mıydı?
6. Ulusal Stratejinin geliştirilmesi ve uygulanmasına dahil olması gerekenleri belirlemek için bir paydaş analizi yapıldı mı?
7. İstişare süreci, stratejinin nasıl uygulanacağını tartışmak için ilgili diğer Bakanlıkları da kapsadı mı? (Aşağıdaki konulardan sorumlu bakanlıklar kastediliyor)

- Kız çocukların eğitimi
- Üreme sağlığı da dahil olmak üzere ergen sağlığı
- Toplumsal cinsiyet / kadın çalışmaları
- Adalete erişim
- Altyapı ve ulaşım
- Temiz su, sıhhi koşullar ve hijyen
- Beslenme
- Finansman
- Sosyal refah / geçim kaynakları
- Yasal hükümler (ör. polis, hakimler vb.)
- Diğer? Lütfen belirtin:

8. İstişare sürecine ilgili diğer paydaşlar dahil edildi mi?

- Halihazırda evli olan kız ve oğlan çocuklar
- Çocuk yaşta evlendirilme riski altında olan kız ve oğlan çocuklar (18 yaş altı)
- Etkilenen topluluklar (ailedeki önemli karar alıcılar ve toplumdaki kilit aktörler dahil)
- Sivil toplum örgütleri, Girls Not Brides ağı üyeleri ve ulusal ortaklıklar, uluslararası sivil toplum örgütleri ve toplum temelli kuruluşlar
- Birleşmiş Milletler örgütleri
- Fon veren kuruluşlar
- Stratejinin uygulanıp uygulanmayacağı ve nasıl uygulanacağı konusunda etkili olabilecek diğer aktörler (örneğin, dini kurumlar, medya, özel sektör ve iş dünyası, bölgesel kurumlar, bağımsız insan hakları kurumları, yasama meclisleri, parlamenterler, vb.)

9. Herhangi bir grup istişare sürecinden dışlandı mı veya bunlardan istişareye anlamlı bir şekilde dahil edilmeyenler oldu mu?

Araştırma ve bulgular

10. Strateji, aşağıda yer alan ilgili verilere ve ilgili bulgulara dayanmakta mı?

- Yüksek riskli topluluklar ve kız çocukları tespit etmek için bölgesel farklılıklar da dahil olmak üzere ülkede erken evliliklerin görülme sıklığı.
- Erken evliliklerin temel nedenleri ve bu evlilikleri önlemenin önündeki engellerin değerlendirilmesi.
- Etkili program ve çözümlerin gözden geçirilmesi (ülke içinde ve dışında).

2. Stratejinin İçeriği

Hedefler ve uzun vadede vizyon

11. Erken yaşta evliliklerin azaltılması için, stratejide, ölçülebilir bir nicel hedef tanımlanmış mı? Hedef, verilen zaman diliminde gerçekleştirilebilir mi?
12. Stratejinin, evlilik yaşını yükseltmenin ötesinde bir vizyonu var mı ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği gibi erken evliliklerin temel nedenlerini ele alıyor mu?
13. Stratejinin, erken evlilikleri ele almak için, kendi zaman çizelgesinden hariç, daha uzun vadeli bir vizyonu var mı?

Önceliklendirme

14. Belirli müdahaleler tespit edilmiş ve stratejide önceliklendirilmiş mi?

İçerik

15. Strateji erken evlilikleri önleyecek ve halihazırda evli olan kız çocuklara ya da evliliğini sonlandırmış kız çocuklara destek sunacak hükümler içeriyor mu?
16. Strateji, aşağıdakileri yapacak hükümler içeriyor mu?
 - Kız çocuklarını güçlendirmek
 - Aileleri ve toplulukları harekete geçirmek
 - Ergenlik çağındaki kız çocuklara hizmet sağlamak
 - Yasa ve politikalar oluşturmak ve uygulamak

İlgili ilkelerle sinerji ve uluslararası insan hakları yükümlülükleriyle uyumluluk

17. Strateji, ülkedeki mevcut politika girişimleriyle bağlantı kuruyor mu?
 - Ergen ve anne sağlığı (cinsel sağlık ve üreme sağlığı da dahil olmak üzere)
 - Eğitim
 - Cinsiyet eşitliği
 - Sosyal koruma
 - Temiz su, sıhhi koşullar ve hijyen
 - Beslenme
 - Çocuk koruma
 - Yoksulluğun azaltılması
 - Kalkınma
 - Nüfus kaydı

- Diğer? Lutfen belirtin:

18. Strateji, ülkenin bir parçası olduğu mevcut bölgesel girişimlere bağlanıyor mu?

19. Strateji, hükümetin uluslararası ve bölgesel insan hakları yükümlölükleriyle uyumlu mu?

Bulgu elde etme

20. Strateji, neyin işe yarayıp neyin işe yaramadığına dair güncel bulguları toplamak için bir araştırma gündemi içeriyor mu?

3. Strateji için Uygulama Planı

Uygulama yönetimi ve hesap verebilirlik

21. Strateji için bir uygulama planı var mı? Eęer yoksa, daha ayrıntılı bir eylem planı sunması için sorumlu bir paydaş ve belirli bir zaman çizelgesi var mı?

- Farklı paydaşlar için belli roller öngörölüyor mu (ör: Bakanlıklar, sivil toplum örgütleri, parlamenterler, geleneksel ve dini liderler, medya, kız çocuklar / gençler)?
- Yıl içinde atılacak en önemli adımlar tarif ediliyor mu?
- Planın uygulanması için hesap verebilirlik kalemleri var mı?

Kapasite geliştirme

22. Erken evlilikler konusunda çalışanların, planı ulusal ve uluslararası düzeyde uygulamasını desteklemek için uygun kaynaklarla (teknik ve mali) kapasitelerinin gelişimini destekleyecek bir plan var mı? Evet ise, plan aşağıdakileri içeriyor mu?

- Topluluk temelli kuruluşlar ve sivil toplum örgütleri
- Yerel yönetim yapıları
- Hükümete bağlı bakanlıklar

Koordinasyon

23. Bir koordinasyon mekanizması var mı? Eęer öyleyse, bu mekanizma;

- Farklı bakanlıklar arasında mı?
- Topluluk temelli kuruluşlar dahil olmak üzere tüm ilgili STÖ'ler arasında mı?
- Tüm aktörler arasında mı?

23. Koordinasyon mekanizmasının ilerlemeyi raporlaması için net bir görev, hedef ve zaman dilimi var mı?

24. Koordinasyon mekanizmasının kaynağı yeterli mi?

- Koordinasyon için lider bakanlık bünyesinde özel bir görev / görevlendirme var mı?
- Diğer ilgili bakanlıklar koordinasyon mekanizması içinde yer alıyor mu?
- Koordinasyona belirli bir süre ayrılmış mı?
- Düzenli olarak mı toplanıyorlar?

İletişim

25. Strateji için tanıtım ve basın çalışmalarına dair plan var mı?

26. Başarı öykülerini göstermek için örnek olaylar belgelenecek mi?

Finansman

27. Gerekli bütçe sağlandı mı?

28. Bütçe belirleme sürecinde STÖ'ler yer aldı mı?

29. Maliye Bakanlığı veya ilgili bakanlık, stratejinin uygulanması için belirli bütçe kalemlerini onayladı mı? Ne kadar?

İzleme ve Değerlendirme

30. Güçlü bir izleme ve değerlendirme mekanizması var mı?

- Temel hatlar ve hedefler belirlendi mi?
- Etkileri ve sonuçları izlemek için göstergeler belirlendi mi?
- Göstergelerdeki ilerlemeyi izlemek için yeterli veri mevcut mu?
- Hükümet, STÖ'ler, topluluk temelli kuruluşlar ve diğer uygulayıcı ortaklar için bunların etkisini ölçmek üzere hazırlanmış bir rehber var mı?
- Stratejinin değerlendirilmesi planlandı mı?
- Stratejiyi izlerken ve değerlendirirken etkilenen gençleri ve toplulukları sürece dahil etme planı var mı?

Unit 25.4 CODA Studios
189 Munster Road
London
SW6 6AW
United Kingdom
www.GirlsNotBrides.org

Uçan Süpürge Kadın İletişim ve Araştırma Derneği
Güniz Sokağı22/2
Kavaklıdere
Ankara
www.kucukyastaevlilikbuyuk geliyor.com